

Landet, ikke til eget Brug, men til at frembringe en værdifuld og betydelig Exportartikel — men dog tillige af de bedste Autoriteter i dette Spørgsmaal fra de andre Egne af Landet; man udtalte der eenstemmigt, at det var forkasteligt paa Sagens nuværende Standpunkt at tage en afgjørende Beslutning om Landstutteriets Ophævelse. Naturligvis bærer denne Resolution Præg af, at der var delte Meninger i saa Henseende, men man erkjendte dog eenstemmig, at det vilde være overilet nu at tage en Beslutning. Hvis derfor Thinget skulde komme til det Resultat, at ville opretholde Landstutteriet, vil det altsaa kunne vide, at det ikke i mig vil finde nogen principiell Modstand.

Hvad der imidlertid har bragt mig til at forelægge det nærværende Lovudkast, er hele den Stilling, hvori denne Sag var kommen til at staae, og den Betragtning, at det ikke er nok at træffe en Bestemmelse, som kan tiltale den ene Deel af den lovgivende Magt, men at man ogsaa maa overveie, hvad man kan vente at sætte igjennem i det Hele. Jeg skal i Anledning af den ærede næstførste Talers (Tangs) Bemærkninger anføre, at dette nye Udkast ingenlunde er fremgaaet af nogen urolig Higen hos Ministeriet efter at reformere, men navnlig har sin Grund i den provisoriske Stilling, hvori Landstutteriet befinder sig; der var jo endog et Diebstik, da det saae ud, som om dette Spørgsmaal skulde medføre en Conflict mellem de forskjellige Dele af den lovgivende Magt, idet der var Tale om gennem Finantsloven at nægte Bevilling til Opretholdelsen af et Institut, der ikke havde sin Hjemmel i Finantsloven, men i en særlig Lov. Jeg har derfor anseet det rigtigt og i Sagens Interesse, at ansee det for givet — en Mening, der jo imidlertid kan underkjendes — at Landstutteriet maa bortfalde som en særlig Institution og afløses af et Præmiesystem, at altsaa den Sum, der tidligere var anvist til Landstutteriet, skulde komme Hesteavlens tilgode gennem Præmier, der blive uddeelte paa forskjellige Steder. Den Mening, jeg personlig har om denne Sag, og som deles af Mange — i modsat Fald skulde det ikke have faldet mig ind at gjøre den gjældende — har været Grunden til, at jeg har tilføjet en lille Bestemmelse, som gaaer ud paa,

at de bedste Hingste, der findes i Landstutteriet, kunne overføres til Stamstutteriet; jeg skal herved bemærke, at det efter min Mening kun er meget faa af de Landstutteriet tilhørende Hingste, hvis Conservation man af Hensyn til det Offentliges Interesse kan ansee magtpaaliggende. Det vil sees, og jeg haaber ogsaa, at det vil blive anerkjendt af Landstutteriets principielle Modstandere, at der er en afgjørende Forskel mellem denne Tillægsbestemmelse og Opretholdelsen af Landstutteriet. Dette sidste er et selvstændigt Institut med det dertil hørende Apparat, medens der ved den foreslaaede Tillægsbestemmelse kun er Tale om et Tillæg til Stamstutteriet, om hvis Ophævelse der jo aldrig har været Tale; selv om Antallet af disse Hingste skulde stige til 20, vilde det kun medføre Udgifter til nogle Vaase, til noget Hø og Halm og maastee til 1 eller 2 Ompasfere, Udgifter, der maae ansees for forholdsvis ubetydelige. Dernæst maa det vel mærkes, at denne Bestemmelse udtrykkelig er knyttet til den Betingelse, at det Fornødne dertil bevilges i Finantsloven; der kan altsaa foregaae Forandring heri, om det saa skal være, fra det ene Aar til det andet, ligesom det er en Selvsølge, at det Tillæg, som man ikke bryder sig om at conservere til offentligt Brug, uden videre vil blive solgt ved Auction. Jeg vil altsaa bede alle de principielle Modstandere af Landstutteriet vel at mærke, at denne Tillægsbestemmelse er foreslaaet af Hensyn til de mange vægtige Stemmer af den modsatte Mening, for i alt Fald at gjøre det muligt at vedligeholde, hvad der maastee kunde vise sig at være principielt rigtigt og magtpaaliggende at opretholde, og jeg har oplevet saa mange Bendinger i dette Spørgsmaal, at jeg anseer det for temmelig sandsynligt, at den ved Landstutteriets Ophævelse tilfidesatte Anstuelse vil blive bevaret og engang atter kunne gjøre sig gjældende, for hvilket Tilfælde saaledes dog Traaden er vedligeholdt.

Det andet Punkt, jeg har anseet for givet — og som jeg ogsaa maa ønske, at Landstinget vil ansee for givet — er, at Præmiesystemet træder i Stedet. Derved ville de forskjellige Anstuelser angaaende denne Sag, der har ledet til en Kamp, der som bekendt har været ført med en Alvor og Videnskabelighed,